

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad, az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 6 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Klerikális reakció az egyetemen.

Arad, november 7.

E lap hasábjain először mutattunk rá azon lelkiismeretlen merényletre, melyet a nemzetközi ultramontanizmus magyarországi fiókja a magyar fiatalság megrontásával abban az irányban követett el, hogy több év óta üzött tervszerű fondorlataival a fajgyűlöletet, az antiszemitizmust a budapesti egyetemi diákság körébe becsempészte s a legnagyobb diák egyesületet, az „Egyetemi kört” is ezen nyomorult irányzat eszközeinek a kezébe játszotta.

A mit akkor mondottunk, azt a legutóbbi napok eseményei — fájdalom — nagyon is beigazolták. Az „antiszemitizmus az egyetemen” aktuális kérdéssé lett, tárgyalása a napisajtóban állandó rovatot képez, és végleges elintézésében valószínűleg nem csak a rektoratusnak, hanem a közoktatási kormányzatnak is része lesz.

Az ifjuság körében lappangó antiszemita áramlat az egyházpolitikai ellenzék által formát kapott s végleg szerveztetett, s pár éve már, hogy megalakult az egyetemen az első antiszemita klub „Magyar ifjak társasága” czimen. E társulatnak az volt a fő feladata, hogy az ifjuság egyesületeit, főképen az egyetemi kört meghódítsa. Többszörös sikertelen kísérlet után az idén végre sikerült az „Egyetemi kör” elnökségét és választmányát saját embereikkel betölteni, s azóta mind nyiltabban folyik a propaganda az egyetemi ifjuság körében a Bécsből importált antiszenitizmus terjesztése érdekében. Annyira ment a kiskorú jezsuiták

vakmerősége hazafiatlanságuk nyílt dokumentálásában, hogy a román szerb és tót nemzetiségi diáksággal együtt, kik magyar gyűlölete miatt Luegert üdvözölték, részt vettek ezen magyarfalo antiszemita-nak távirati üdvözlésében. Legutóbb az Egyetemi kör falait s a város egyes utcáinak épületeit tele raggatták szines czédulákkal, melyekben a zsidóság ellen otromba guny és izgatás foglaltatik. Miután nyilvános dolog, hogy az egyetemi körnek küldöttsége, tisztikara és választmánya titkos antiszemita program alapján kapták meg helyeiket, akik zsidó kollégáikat lépten-nyomon guny tárgyává teszik, kétségtelen volt, hogy a fent említett üzemek szerzőségével az „Egyetemi kör” vezetőségét vádolták s azt tették mindenért felelőssé.

A kör elnöke és választmányi tagjai elakarták magukról a vádat háritani és tegnap tartott bizottsági ülésükben tiltakoztak az ellen, mintha az „Egyetemi kör”-ben valami más antiszemita klubnak is helyisége volna, hogy az ismert zöld czédulákat a kör terjesztette vagy a körből indult volna ki a Luegernek menesztett távirat. Azomban ennek a gyűlésnek lefolyása még azokat is, a kik talán kételkedtek benne, megerősítette abban, hogy igenis a kör a fészke, a tüzhelye az ifjuság körében ragályként terjedő hazafiatlan és antiszemita üzemeknek. Kétségtelenül kitűnt ez abból, hogy a választmányi gyűlés elvetette azon indítványt mely az antiszemita üzemek rosszalását mondotta volna ki, mely követelte, hogy a kör jelentse ki, miszerint Luegert nem a magyar diákság üdvözölte, s hogy az „Egyetemi lapok” szerkesztését, mely a

fiatalság szégyenére klerikális és antiszemita irányban vezetettik, bizza más kezekre. Ezt az indítványt elvetették, jóllehet — miként egy tegnapi táviratunk jelezte — a nevezett lap szerkesztője, Baross János és vele a választmány több tagja nyiltan kijelentette, hogy ők antiszemiták.

Hát e hazafiatlan nemzetellenes mozgalomnak nyílt terjesztését melyet a bécsi magyar gyűlölet reakció importált, nem szabad az egyetemi ifjuság körében tovább megtűrni. Miután evidens, hogy a kör elnöke maga feje az antiszemita diákpártnak, a kör főbb tisztviselői pedig az ő leghivebb támogatói, ezen szövetkezet szétrobbantása halaszthatatlan feladata az egyetem élén álló férfiaknak, s ha ők nem teszik meg kötelességüket, a kormánynak kell a kör és hason irányú diák egyesületek feloszlatásával gyorsan intézkedni a terjedő undok lelki ragály elnyomása körül. Utoljára is az egyetemi hallgatók korukra és képzettségükre nézve távol vannak még attól, hogy teljes beszámítás alá essenek, s a felsőbb tanhatóság kötelessége jóra, rosszra, egyaránt fogékony lelkeket megóvni oly befolyásoktól, melyek megmetyelvezik erkölcsüket, kiforgatják az ifjuság legszebb erényéből, az idealizmusból és a hazaszeretetet szent érzelmeiből és őket a nemzet legádázabb ellenségeinek öntudatlan támogatására tehát oly ténykedésekre csábítják, melyekre érettebb korukban csak pirulással fognak visszagondolhatni.

BELFÖLD.

Teleszki István orszgy. képviselőt, volt igazságügyi államtitkárt, jelölte ki — mint

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Tüzetes magyar-nyelvtan.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —
Írta: Laukó Albert.

Fentebbi művet szándékozom ismertetni, melynek megjelenése minden magyar lelkét örömmel tölti el. Sokáig vártunk rá, nyelv-tanunk még mindig a latin nyelv nyűgét viselte magán, nem tudtunk tőle szabadulni, pedig éreztük, hogy az ugor nyelvnek más törvényei vannak, mint az indogermán nyelvnek, előítéletünk nem engedte, hogy Simonyitól, Szarvas Gábortól tanuljunk, pedig Révaytól kezdve senki sem tett oly nagy szolgálatot a magyar nyelv ügyének, mint e két Hős. Mert valósággal heroizmus kellett ahhoz, hogy anyai támadással szemben tátorithatánul megálljanak egy részt a tulzók, másrészt a conservatívokkal szemben.

Mikor még csak jámbor szándék volt a magyar akadémia föállítására, tudósaink közvéleménye már ekkor egyik elsőrangú teendőjeül szánta neki a magyar nyelv-tan és magyar szótár elkészítését. A szótár irodalom terén csakugyan nagy munkának adott lételt Akadémiánk. Már a negyvenes években készületeket tett a nagy szótárhoz, s ez a hatvanas és hetvenes években látott napvilágot hat

nagy kötetben. Még ez alig volt keszen, hozzatogott a nyelvtörténeti szótárhoz, s azt egy pár évvel ezelőtt három nagy sűrű nyomtatott kötetben adta a közönség kezébe. Nyomban utána megindult az 1888-ban kiadott Tájszótár újradolgozása, úgy hogy már e bő tartalmu új Magyar Tájszótárnak is mint egy fele közkezen forog.

A magyar nyelv-tan terén sokkal kevesebb történt eddigéig. 1842-ben kiadta az Akadémia egy kis füzetben a Szókő és főbb szabályait. Ezt követte 1845-ben egy nem igen terjedelmes kötetben A magyar nyelvrendszere Oszozor, Vörösmarty Fogarasi s mások szerkesztésében. — Ez ha egyes részei, különösen a szókötést kivesszük, voltaképen csak népszerű feldolgozása volt Révay halhatatlan munkájának, az *Elaboratio Grammatica Hungarica* nek. Révai tanításához nem is lehetett akkor még sok újat hozzáfűzni, mert addig még sem nyelvemlékeink sem élő nyelvjárásaink, sem a rokonnyelvek nem voltak annyira kiaknászva, hogy nyelvünk szerkezetét részletesebben s kielégítőbben lehetett volna magyarázni Révay grammatikájánál.

A dolog nem is mehetett addig, míg izmosabbá nem fejlődött Budenz József nyelv-hasonlítása, s míg a Magyar nyelvör meg nem kezdette egyrészt a népnyelvi kincsek gyűjtését s a nyelv tudatos művelését. Csak ekkor,

miután nyelvészetünknek minden ága magasra fejlődött, lehetett komolyan arra gondolni, hogy egy nagyobb munkába foglaljuk össze azt, amit nyelvünk szerkezetéről tudunk. — 1889-ben a Lukács Krisztina díjat magyar hangtan és alaktanra tüzte ki az Akadémia, ennek eredménye a jelen mű, melyre az Akadémia főtájkára az 1895-ik év elején aláírás hirdetésével fölhiyta a figyelmet. Mintegy 500 aláíró jelentkezett s ez bizonyítja, mennyire szükségét érzik egy nagyobb nyelv-tannak. A pályamű most az Akadémia kiadásában mint három kötetre tervezett *Tüzetes magyar nyelv-tan* első része jelent meg 47 ivnyi terjedelemben. A többi kötet a jelentéstant és mondattant fogja tárgyalni.

A most megjelenő kötet bevezetése röviden tájékoztatja az olvasót a nyelv-tannak módszereiről és forrásairól. A kötetnek nem egészen harmadrészt foglalja el a hangtan. Az előbbiben a tudós Reclus-tól vett idézetben bemutatja a szerző az idegenek véleményét a magyar közönségnek. Reclus ugyanis „La terre a vol d'oiseau” cz. földrajzi művében így szól a magyarokról: „Kifejezések és alakokban gazdag zenei hangzásu nyelvet beszélnek; annyira harmonikus de nem tulságosan lágy, s költői anélkül, hogy gyermekek volna, hogy szánalom fogja el az embert annak láttára, hogy a szeretetre méltó, becsületes, komoly egy kissé busongó nép, a mely

már táviratunk hozta — a szabadalvú párt a dr. Darányi Ignác miniszterre történt kinevezése által megürült képviselőházi alelnökségre. A kijelölést a pártban, de szélesebb körökben is a megelégedés érzésével fogadták, mivel T e l e s z k y Istvánnak kiváló érdemei vannak s ezek erkölcsi elismerése fekszik e kijelölésben. Az egykor igazságügyi államtitkár megválasztása esetén, ami kétségtelen, ismét összekérül volt miniszterével: Szilágyi Dezsővel a képviselőház elnökségében, melynek tekintélyét az ő személye is öregbiteni fogja, mint annak idején az ő fáradhatatlan munkásságának is kiváló szerepe volt a nagy igazságügyi reformok létesítésében.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, november 7.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Josipovich Géza és Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső b. miniszterelnök, Lukács László, Perczel Dezső, Erdély Sándor, Darányi, Wlassics, Dániel Ernő, Fejérváry Géza báró és Josipovich miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a székes főváros kérvényét, amelyben a belügyminiszter autonómiaért intézkedésért elégtételt kér.

Kiadták a kérvényi bizottságnak.

A költségvetés.

Bujanovich Sándor nem osztja a pénzügyi bizottság rózsás kilátásait, ellenben teljesen átérzi annak a kritikának igazságát, amelyet tegnap Horánszky gyakorolt. A pénzügyi bizottság előadója . . .

Beöthy Akos: Hol van? (Az előadói székét báró Harkányi Frigyes foglalja el.)

Bujanovich Sándor: . . . egyébként maga is kifejezést adott aggodalmának, ami szintén csak Horánszky birálatának igazságát bizonyítja. (Hegedüs Sándor előadó belép a terembe és elfoglalja az előadói széket.) A pénzügyi bizottság jelentése minden téren megnyugtatót igyekszik, csak azért, hogy elterelje figyelmünket az ország szomorú gazdasági viszonyaitól. Ez azonban nem sikerült, mert imhol a vita éppen a gazdasági viszonyok felderítésével foglalkozik. Ami örvendetes, mert így a küszöbön álló gazdasági szerződések megújításánál majd módunkban lesz a tényleges viszonyokkal számot vetni. Nem az ezredéves kiállítás építkezéseinek szemüvegén kell nézni a dolgokat, hanem tessék kimenni a vi-

dékre, ahol tapasztalni fogják, hogy a polgárokra sulyosodó terhek a polgárok törzsvagyonát támadják meg. Ez pedig nem az egészséges gazdasági fejlődése mellett bizonyít. Azt mondják: a teher nem lehet nagy, mert az adók befolyznak. Ez illúzió. Mert az adó mindaddig befoly, amíg csak a polgárnak valamije van. (Ugy van! balfelől.) Mára ennyit. A földmívelési budgetnél majd többet is mond. Végszerül az előadói tisztség félreismerésének deklarálja azt, hogy az előadó a Házat figyelmezteti a magas színvonalu vitára. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Lukács László pénzügyminiszter reflektál az eddigi észrevételek egy némelyikére, amelyek tévesek és félreértésen alapulnak. Bujanovich azt a vádját, hogy a tönkremenés fenyeget, nem fogadhatja el, mert habár gazdaságunkról jelen viszonyaink között nem lehet s talán nem is taktikus beszélni, mindamelllett vannak körülmények, minők a földértékének emelkedése, az építkezés, amelyek egyáltalán nem igazolják Bujanovich sötéten látását. Erről különben majd részletesen is fog beszélni. (Helyeslés jobbfelől.)

Ami Helfy és Horánszky vádjait illeti, szóló, aki meglehetősen régi tagja a Háznak, tapasztalatból mondhatja, hogy nem tud költségvetést, amelyre az ellenzék azt mondta volna, hogy az reális. (Zajos derűtség jobbfelől. Zaj balfelől.) De ettől eltekintve, nem igazságos az az elhangzott vád, hogy a kölcsönök be vannak illesztve a költségvetésbe. Persze, hogy be vannak illesztve, de tudvalevőleg ezek nem válnak a költségvetés előnyére, épp úgy, mint hátrányára sem. Ez csak egy régi gyakorlat, amely evidenciában tartja a parlament ellenőrzési jogát. (Helyeslés jobbfelől.)

Hasonlóan néz ki Helfynek az a vádja is, hogy szóló a zárszámadási adatokat úgy csoportosítja, amint csoportosította volt Orbán Balázs választói előtt. Szóló adatait az állami számszék jelentéséből vette, ahonnan egyedül vehette, tehát a vád legfőleg a főszámzókat illetheti. De ez sem vádolható, mert ez is a tényleges adatokat vette föl jelentésébe. Így tehát szóló egészen bátran és joggal mondhat le arról a megtiszteltetésről, amely rá az Orbán Balázshoz való hasonlításból háramlik. (Helyeslés és derűtség jobbfelől.)

Veszedelemet látnak a kiadások emelkedésében. Hát ugyan lehetséges-e olyan államban ahol századokon át uralkodott a stagnálás, beleszorítani a költségvetést korlátokba. Sehol s a legkevésbé lehetséges az nálunk, s hol a föllendülés akkora? És lehetséges-e akkor, amikor annyi a tenni való, annyi felé vagyunk lekötve? Hiszen csak az utóbbi évek alkotásait nézzük és már azok is igazolják a költségvetés kiadásának emelkedését. (Helyeslés jobbfelől.)

Többet is mondhatna, de ez eléggé illusztrálja, hogy hát vajlon kinek az eljárása könyvelmi és nélkülözi az őszinteséget: szóló, vagy pedig bíráló, akik megtagadják haladásunkat, a tényeket, amelyeket legfőleg a vak

nem lát. Kéri a költségvetés elfogadását. (Zajos helyeslés jobbfelől.)

Makfalvy Géza bizalmi szempontból bírál és a bírálót folyamán konstatálja, hogy a Bánffy-kormány tényleg hűséges követője elődjének, amennyiben beváltotta azt, amit nem ígért, amit pedig ígért arról tudni sem akar. Az egyedüli kivétel az egyházpolitika. Bánffy gyártja a mágnásokat s ezzel szolgálja a demokráciát, mely az egyházpolitikát dadalra segítette. Igérte Bánffy a közigazgatás javítását, a választások tisztaságának megővését. Es ebben a tekintetben működése abban kulminál, hogy a főispánok kultuszát a tetőpontra emelte és a nyitrai választást lehetővé tette s a hasonló választásoknak a talaját előkészítette. Es ezzel elérte azt, mert mindig és mindenütt sok az éhes, az elégedetlen ember, hogy a rabszolgá had ijesztően szaporodik s az erkölcs, a becsületesség iomtárba kerül. (Ugy van! balfelől.) Az állami élet e nyilvánulási átmennek a társadalomba is, a hol felüti fejét a métely és pusztít borzasztó mértékben. (Ugy, van! balfelől.) Ugyanezek a siralmas állapotok uralkodnak a gazdasági kérdésekben a politika minden ízében. Ezekhez az állapotokhoz méltó a költségvetés is, amely vermes reményeivel akarja táplálni és orvosolni az általános igényeket és bajokat. Olyan terhet raknak a nemzet vállaira, hogy össze kell roskadnia, aminek csak a háztartás olcsóbb, egyszerűbb berendezésével lehet és kell segíteni; ő ezt a kormánytól nem várja és ezért nem is fogadja el a költségvetést. (Helyeslés balfelől.)

Öt perc szünet volt.

Szapáry Gyula gróf két szempontból, pénzügyi és politikai szempontból óhajt hozzá szólni a költségvetéshez. Kijelenti, hogy számolni kell az egyházpolitikai akció befejeztével s különösen arra kell törekedni, hogy a végrehajtás lehető toleránsan történik meg. Ebben a tekintetben a kormány ellenőrzése tehet a legtöbbet, ha a törvény illető szakaszait kellően végrehajtja. Az állami anyakönyveket főleg a közigazgatás jelenlegi rendszere miatt ellenezte s be szerette volna várni, amíg a közigazgatási reform megesik. De ha már megvan, ennél is törekedni kell a méltányos és igazságos végrehajtásra. Különösen óhajtandó, hogy az anyakönyvek költségeihez a községek járuljanak arányosan. (Helyeslés.) A felügyelők intézményeit helytelenítettven általában, helyteleníti az anyakönyvi felügyelők intézményét is, amely nem válhat be, mert az csak veszedelmes, ha a felelősségben az anyakönyvvezetővel osztózik a felügyelő. (Helyeslés.)

További feladataink egyik legfontosabbja a felekezeti béke megővése. Ennek feltétele a felekezetek megnyugtatósában abban az irányban, hogy tőlük több áldozatot nem fognak követelni. Szembe kell szállni olyan nyilatkozatokkal tehát, a melyek ezt a megnyugtatót veszélyeztetni alkalmasak. (Helyeslés balfelől.)

A kath. autonómiát is megoldandónak tartja, de csak abban az irányban, hogy a

beszéli, annyira kénytelen visszahuzódni egy más erősebb népfaj mögé. Azt is megtanuljuk, hogy a komoly nyelvtudomány terén megelőztük német szomszédainkat, mivel Révay Grammatica Elabóratior-jával megelőzte a tudós Grimm Jakabot, oly meglepő eredményt nyel magyarázta a mai nyelvalakokat a régibb nyelvalakok világánál. Ugyanis Révay kimutatta, hogy ha valamely nyelvtani alak eredetét kutatjuk néha a nyelvemlékekben megőrzött alak vezet nyomra, néha pedig a rokon nyelvekben ma is élő s a mieinkkel egyeredetű forma; sok esetben pedig tudásunknak e kétféle forrása vezet kielégítő eredményre. Pl. a ság,-ség képzőre nézve; a magyar régiség csak annyira visz bennünket, hogy fölismerjük a magashangú-ség alaknak régibb voltát. Ezen tudásunk segítségével azonban megtaláltuk az ugor nyelvekben azt a hasonló szót, mely ott maigian megőrizte a ségnek „nap” „idő” jelentését s így megtudtuk, hogy pl. a vén-ség eredetileg annyi mint vénkor s vénségemre mint vén napjaimra.

A szerző Balassa József itt a nyelvemlékekből a nyelvjárásokból vonható tanulságokon kívül nagy gonddal fölhasználta a nyelv-hasonlítás biztosabb eredményét, úgy hogy a magyar nyelvből kiindulva mintegy rövid összehasonlító ugor hangtant ad.

Az alakoknak terjedelmes, majdnem 140 lapra terjedő bevezetése a szótök alakjával

foglalkozik, mint a mely eleme mind a szóképzésnek, mind a ragozásnak. Itt is előre van bocsátva a szótök általános történeti változásainak tárgyalása, nevezetesen a kihangzóval bíró tövek ugor eredetűek, azután következnek a kötő hangzókra vonatkozó adatok végül a szótövek egyes osztályai.

A második szakasz a szóképzésről szól. A bevezetés szól a képzők eredetéről, továbbá az analogia, abstrakció és szó vegyítés útján való szó alkotásról. Azután következnek négy részletes fejezet, melyeknek tárgya: az igéből s névszóból való ígéképzés, és szintegy az igékből és névszóból való névszóképzés.

Az utolsó szakasz a szóragozást adja elő, egyik fejezete az igék, másik a névszók ragozását. Először az igék személyragjai s bevezetésül az ikes ragozás történetei vannak tárgyalva, azután külön az alanyi, külön a tárgyas személyragok. E fejezetnek másik fele az idők és módok képzését magyarázza. A másik fejezet is két részre oszlik: egyikben sorra vannak tárgyalva a névszók határozó ragjai, a viszonyragok, a másikban pedig a birtokos személyragok.

A kötet végén a használat megkönnyítésére szótutató is van, mely utba igazítást nyújt egyes megoldandó kérdésekre nézve.

Az egész könyvben fő figyelem van fordítva a történeti fejlődés földerítésére. A mai

nyelvtudomány legnagyobb gondot a genetikus tárgyalásra fordít, mert a nyelvet és minden jelenségét csak akkor érthetjük meg igazán, ha tudjuk, hogyan és miből lett és alakult. Ez az oknyomozó irány, melyet Révay már Grimm előtt oly fényes eredménnyel alkalmazott. Ez a módszer az, melylyel a legújabb magyar nyelvtan is hasznos szolgálatot kíván tenni nemzeti tudományunk ügyének.

A Semsey-féle pályázat jelen év szeptemberében járt el. Mint az akadémiai jelentéséből látjuk három kézi könyvet nyújtott be; egy Magyarország Archaeológiájára, egy Magyarország történetére és egy a Sz. István koronája alá tartozó országok földrajzára. Ebből látszik, hogy jó kézi könyveket nem lehet inspiráció nélkül írni, ha mindjárt 10000 forintot kínálnak is értök egyenként, mutatja, hogy hat kérdésre nem érkezett pályamű. A mint mondam ily művek megírásához a szerzőnek, ép úgy mint a költőnek, inspirációra van szüksége; ily inspiráció szüleménye Pauler Gyula „Árpádok története” s a jelen mű. Mindkettő valóban megérdemli, hogy az ember mint a Bibliát a leggondosabban őrizze, mert valamint az kimeríthetetlen, úgy e két műben az olvasó mindig újabb s újabb kincset fedez fel, mert mind a kettő kimeríthetetlen.

vagyonfelügyeletet és az iskolák ellenőrzését lássa el, mert a katolikus egyház hierarchikus szervezete mellett másként autonomia lehetetlen. Ez így nem fog nehézségbe ütközni és a conjurával egyetemben létrevihető. (Helyeslések.)

A választások tisztaságát feltétlenül szükségesnek tartja és a nemzetiségi vidékeken sokszoros okból, mert a tiszta választások sok nemzetiségi panasznak elejét vehetik.

Lukács Gyula: 92-ben is így volt! (Derűtség.)

Szapáry Gyula gr. nem helyesli a vicinális vasutak létesítésének jelenlegi módját. Lehető olcsón kell épülniök a vasutaknak s a nyereszkedés így nem is talál olyan tág teret. Jelenleg olyan nagy az építési költség, hogy nem egy anomaliát eredményez. Ezen segíteni kell és pedig úgy, hogy a vicinális vasuti törvény eredeti intenczióhoz térjünk vissza. (Helyeslés balfelől.)

Az országra fontos feladatok várnak a gazdasági szerződések megkötésében. E kérdések feladatának helyes megoldása úgy van biztosítva csak, ha a kormánynak nagy a többsége. Ezzel egyenrangú feladat a közigazgatás rendezése. Ismeri a nehézségeket, amelyekbe a kérdés megoldása most ütközik, de szükségesnek tartja, hogy a kormány eljárására nézve tájékoztassa az országot. (Helyeslés.)

Utal azon bizonyos fekete pontokra, melyek a láthatáron felmerültek, s amelyek, úgy lehet, nagy bonyodalmakra vezethetnek. Nekünk el kell készülnünk minden eshetőségre, nehogy a bekövetkezhető dolgok meglepjenek. (Helyeslés balfelől.)

Ezek azok a fontos teendők, amelyekre sulyt fektet s amelyek mindenikétől egy egy fontos érdekünk kielégítése függ. Es. ezek méltó feladatok arra, hogy a közös alapon álló pártok vállvetve dolgozzanak. Szóló és hívei készek a közreműködésre, ha az általános politika azt az irányt követi, amelyet ő kijelölt. Egyébként pedig a költségvetést, amely bizalmi kérdést nem képezhet, általánosságban megszavazza. (Helyeslés.)

Szinay Gyula a költségvetés ellen szólott.

Budapest, november 7. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Olay bejelentett interpellációját visszavonta.

Bernáth Béla a tönkrement szállósgazdák segélyezése érdekében interpellált.

Darányi üdvözlése.

— A szabadelvű pártból. —

Az országgyűlési szabadelvű párt tegnap esti értekezletén br. Podmaniczky Frigyes elnök megemlékezvén a földmívelési tárca vezetésében legújabb történet változásáról, köszönetet mondott a párt nevében Festetics gr. lelépett miniszternek önzetlen s odaadó működéséért s azon reményét fejezte ki, hogy továbbra is oly hű és buzgó tagja lesz a pártnak, mind eddig volt. (Élénk éljenzés.) Melegén üdvözölte ezután Darányi Ignácot, az új földmívelési minisztert, jazon óhaj kifejezésével, hogy szakértelmét, becsületet és ernyedetlen munkásságát a legfényesebb siker fogja koronázni, biztosította őt az egész párt erélyes támogatásáról. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Darányi Ignác miniszter: T. értekezlet! (Halljuk! Halljuk!) Hálás szívvel fogadom szeretve tisztelt elnöküknek, a szabadelvű eszmék régi nemes bajnokának hozzám intézett szavait; hálás szívvel fogadom a rokonszenv azon megnyilatkozásait is, a melyekkel önök e szavakat kísérték. (Élénk éljenzés.)

Midőn a tárczát elvállaltam, arra számítottam, hogy tekintve a mezőgazdaság mai súlyos helyzetét, annak felvirágzására irányított törökvéseimben minden magyar ember támogatni fog; hisz ki volna az, a ki ne érezné, hogy annak a derék fajnak, amely itt lakik e földön, meg is kell élni tudnia. (Helyeslés.) Első sorban pedig számítottam önökre, a kikre

egyformán oly sok bizalmat, jóakaratot és barátságot tapasztaltam. (Eljenzés.)

Kérem, ne vonják meg tőlem e bizalmat akkor, mikor arra legnagyobb szükségem van s mikor azt kérem, hogy a közérdek önzetlen szolgálatában erősebb legyen. Minden igyekvésemet abba fogom helyezni, hogy eredményeket tudjak felmutatni — s legnagyobb büszkeségem az lesz, ha önök egykor azt fogják rólam elmondani: hogy fuit aequalis in omni vitae genere. (Eljenzés.)

Bizalmukba és barátságukba ajánlom magamat. (Altaianos lelkes éljenzés.)

Ezután tárgyalás alá vette s Pap Géza és Veszter előadók és Wlassics miniszter felszólalása után elfogadta az értekezlet a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslat még el nem intézett részeit a főrendiház szövegezésében.

Wlassics miniszter köszönetet mondott a párt tagjainak azon hű és odaadó támogatásért, melyben a kormányt az egyházpolitikai törvényjavaslatok tárgyalása alatt részesítették, s különösen a párt ama kiváló alakjainak, kik e reformokat kezdeményezték s azok mellett annyi szívóssággal megállottak. (Altaianos lelkes éljenzés.)

Ezzel az értekezlet véget ért.

IDÓJÁRAS.

Legnyomas: reggel 7 órakor 788.1 milliméter. délután 2 órakor 787.7 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 11.0$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 15.5$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor D. 5. délután 2 órakor DK. 5. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Közigazgatási bizottsági ülések.

— Saját tudósítónktól. —

Aradmegye és Aradváros közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes, november-havi ülését.

Az ülésekről referádánk a következő:

A megyénél.

Aradmegye közigazgatási bizottsága délelőtt 9 órakor gyűlt egybe a megyeház nagytermében ülésnek.

Fábián László főispán elnöklelte alatt jelen voltak: Bohus István br., Ormós Péter kir. tanácsos, nyug. alispán, Schwob Aurél árvaszéki elnök, Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő, Issekutz Károly dr. megyei főorvos, Parecz György ügyész, Vörös Vidor tiszti főügyész, Pálffy József kir. főmérnök, Krausz József kir. pénzügyigazgató, Daniél Gergely, Bánhidly Antal br., Takácsy Sándor dr., Vászárhelyi Béla, Solymossy Lajos br., Nagy Lajos főjegyző, Lengyel Sándor dr., Baross Ferencz dr., Opre Péter megyei aljegyzők, Novák Kornél közigazgatási gyakornok.

Az alispáni jelentést, — melyet Szathmáry Gyula kir. tanácsos, alispán távollétében a főjegyző olvasott fel, — tudomásul vették.

Schwob Aurél árvaszéki elnök és Vörös Vidor tiszti főügyész jelentéseit szintén tudomásul vették.

Krausz József kir. pénzügyigazgató jelentéseit a múlt óról a következőkben adja elő: Egyenes adóban befolyt 168,142 frt 28 kr., hadmentességi díjakban pedig 9853 forint 37 kr. A közvetett adók főösszege 92,402 frt 32 kr.

Pálffy József kir. főmérnök jelentése csupán arra szorítkozott, miszerint úgy az állami, mint a törvényhatósági utakon az utak állapota kielégítő.

Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő jelenti a múlt óról, hogy Berzova és Sikula községekben, a községben lévő magyar s jku tankötelesek részére községi jellegű magyar népiskolákat létesítettek. Ugy Berzova, mint Sikula község képviselő testülete az 5 százalékos iskolai adót egyhangulag megszavazta, s a községi iskolákat az iskola célzatának megfelelő módon minden akadály nélkül megalakította. A berzovai községi népiskola működését Erdősi Ferencz okl. tanító vezetése mellett már tényleg meg is kezdte. A tanfelügyelő Posevitz Géza körjegyzőnek valamint a sikulai községi iskola létesítéséért Barkó Mátvás körjegyzőnek fá-

radhatatlan és tapintatos közreműködéséért legmelegebb elismerését fejezte ki.

Ugyszintén dicséret illeti Horváth Gyula siklói községi jegyzőt is, a kinek első sorban köszönhető az, hogy a siklói, két év előtt megszüntetett községi magyar népiskola újból megnyitható volt.

Issekutz Károly dr. megyei főorvos jelentése szerint a megyei közegezéségi állapotok a fertőző gyermekbetegségek hanyatlása folytán tetemesen javultak, így a betegmozgalom az előző havinál jóval kisebb volt és a meghaltak száma is aránylag 23-al alább szállott.

A hurutos gyomor és bélbajok gyérültek, ellenben a hasonemű tüdőbajok szaporodtak; lefolyásuk azonban kielégítő volt. A lobos és gümös tüdőbetegségek, valamint a csúszos bántalmak mérsékeltébb számmal voltak észlelhetők.

A közegezésügyi szolgálat rendes menetű volt.

Parecz György ügyész jelenti, hogy a megyei börtönökben letartóztatva volt a múlt hónapban összesen 104 egyén; ezek közül 92 férfi, 12 nő. Jogérvényes ítéletet hoztak 68 esetben, felebbezés alatt áll 4 egyén, míg vizsgálati fogságban 37 személy maradt.

Az ülés folyó ügyek tárgyalása után véget ért.

A városnál.

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap délután négy órakor tartotta a rendes havi ülését Fábián László főispán elnöklelte alatt.

Az ülésen jelen voltak: Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester, Institóris Kálmán, Sarlot Domokos, Krausz József, Pálffy József, Urbányi Béla, Posgay Lajos dr., Varjassy Arpád, Kádas Kálmán, Schusztler Illés dr., Szilágyi Ede dr., Varjassy József, Szalay Károly, Perger János dr., Vizer Péter, Marschall Lajos dr., Péterffy Antal, Meszlényi Antal dr., Tarjánny Vilmos.

Elnöklő főispán üdvözli a megjelenteket.

Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester olvasta a múlt hónapról szóló jelentését, melyet közelebb szöszert adunk.

Krausz József m. kir. pénzügyigazgató jelenti, hogy befolyt a múlt hó folyamán Arad város területén egyenes adóban 34982 frt 67 és fél kr., hadmentességi díjakban 674 frt 10 kr. Tudomásul szolgált az egyéb adókra vonatkozó jelentésekkel együtt.

Arad. szab. kir. város főorvosa Posgay Lajos dr. olvasta a város múlt havi közegezésügyi vonatkozó jelentését, melyet a napokban szintén egész terjedelmében közlünk.

Pálffy József kir. főmérnök jelenti, hogy a törvényhatósági utakon az őszi utjavítási munkálatok nagyrészt befejezést nyertek. Az utak állapota kielégítő.

Meszlényi Antal dr. kir. alügyész ama jelentését terjesztette be, melyet a megyei közigazgatási ülésről hozott referádánkban közlünk.

Urbányi Béla árvaszéki elnök jelentése szerint október hónapban befolyt az árvaszékhez 349 ügydarab, hátralékban maradt 14 ügydarab, az árvapénztár jelenlegi értéke 302710 frt 75 kr. Tudomásul szolgált.

Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a múlt október hó folyamán a felügyelete alatt álló községi iskolákban említésreméltó esemény elő nem fordult. Tudomásul szolgált.

Apróbb folyó ügyek elintézésével az ülés véget ért.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 8. —

Borus. — Enyhe. — Jelentékeny csapadék nélkül.

Panama Apátfalván.

— Saját tudósítónktól. —

Apátfalva, november 7.

Nem kis meglepetésben részesíti az apátfalvi szövetkezet igazgatósága azon érdekelteket, kiknek üzletrésze, vagy tüke pénze van elhelyezve intézetüknél, midőn olyan hírek jönnek nyilvánosságra, hogy a szövetkezet pénztáránál mintegy 16 ezer forintra

menő hiányt fedeztek föl, és minden kétséget kizárólag bűnös visszaélés esete forog fenn.

Akik a néhány év előtt alakult szövetkezet működését figyelemmel kísérték, azok előtt már régen feltűnt az, hogy az évi számadások sohasem voltak közzé téve, valamint feltűnt az is, hogy a szövetkezet vezetése olyan egyénekre van bízva, a kik a kereskedelmi könyvvezetéshez nem értenek, és a takarékpénztári kezelésben jártassággal éppen nem bírnak, mégis — a várható jövedelemmel arányban nem álló magas fizetést kap minden hivatalnok.

Itt-ott sugdosás, gyanúsítást terjedt el a kezelés rendetlensége miatt, és nem csekély nyugtalanságot keltett az, hogy az intézetnek csekély más javadalmazással ellátott egyik-másik hivatalnok nagy háztartást vezet, sőt birtokot is vásárol.

Az arad-osa nádi és csongrádi takarékpénztárakat azonban kevésbé bántotta a mende-monda; oly hitelt nyitottak a szövetkezetnek, a mely 50—60 ezer forintra minden váltótárczát teremtett azoknak.

Ezen intézetek garanciát találtak abban, hogy a szövetkezet igazgatóságában oly egyének is helyet foglalnak, a kik tekintélyes vagyonnal bírnak, és jónévként örvendenek.

Azokat pedig megnyugtatta a nagyobb intézet bizalma, és a váltó-tárcza nagysága.

Fejes Márton tehetős gazda birtoka nagy mértékben hozzá járult a szövetkezet iránti bizalom eddigi fenmaradásához, mert hiszen a pénztárnok vagyona felelősséggel tartozik a vagyonért, mely kezelésére van bízva.

A szövetkezet körülbelül másfél év óta ama bizalom dacára igen ritkán nyújtott váltó hitelt, vagy készpénz kölcsönt, mert pénzese soha sem volt.

Megőrtént, hogy egy kisebb perben végrehajtást vezettek ellene néhány forint miatt s ezt is nehezen szoríthatták ki.

De azért a kedélyek nyugodtak voltak.

A szövetkezet vezetői azonban belátták, hogy állapotuk tarthatatlan.

Egy kétségbeesett kombinációval új csoportot akartak összeállítani a mely bár az alapszabályba ütköző módon, de újabb részbetétekhez juttassa a pénztárt, s a krach elodázását elősegítse.

A terv nem sikerült.

Ekkor következett be Fejes Márton hirtelen halála. A pénzügyesek egyszerre gondolkodóba estek, és szükségét látták annak, hogy egyszer már a szövetkezet helyzetével megösmérkedjenek.

Megkezdtek a könyvek vizsgálatát, és csak hamar kiderítették, hogy baj van, nagy baj!

Mi az a nagy baj? a közönségnek csak sejteni szabad, de még tudni nem lehet.

Tény az is, hogy a halottra történi hivatkozás és ötlet vádolják a hiányzó összeg elikkasztásával.

Tény az is, hogy bűnös visszaélés forog fenn de mind ezidőig a bűnvizsgálat megindítását senki sem kérte, annál fogva, ha az élők közt is van bűnös, a vizsgálat eredménye meghiusítható.

Mi az intézet működéséből csak azon kis részleteket említettük meg, a melyek előttünk ösméretesek.

A krach előidézése nagyobb mérvű gondatlanság, vagy egy bűnbanda működése nélkül meg nem történhetett.

Az apátfalvai szövetkezet tönkretétele által közgazdasági érdekeink vannak megármadva, de a szegény földműves osztály is meg van károsodva.

Ez teszi elkerülhetelenné, hogy a bíróság, ne pedig egyes érdekelt hitelezők teljesítsék a vizsgálatot.

HIREK.

November 8. Péntek. Róm. kath. naptár: Gottfried. — Protestáns naptár: Gottfried. — Görög-keleti naptár (október 27.): Nesztor. — A nap két 6 óra 56 perczkor, nyugszik 4 óra 32 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházpülete II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Személyi hir. Dassewffy Sándor csanádi megyés püspök titkárja, Várady Arpád dr. pápai kamarás kíséretében Makórról Temesvárra utazott.

— Az aradi új adózók. Nagyon sokan vannak Aradon, akik máshova való illetőségűek, de itt tartózkodnak, s itt adóznak, hogy e réven idővel illetőséget nyerjenek. Tekintettel azonban arra, hogy a városnak jogában áll az illetők ellen kifogásokkal élni, J. o. Béla fogalmazó közel ezer adózót idézett be, kikérdezve azok nationalitását. Az új adózók közül előreláthatólag csekély százalék ellen emelnek kifogást.

— Anyakönyvvezetők hivatalos órái a megyében. Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán körrendeletben felszólította a megyei anyakönyvvezetőket, hogy hozzák tudomására a közigazgatási bizottságnak, mikor tartják, mint anyakönyvvezetők hivatalos óráikat. Az összes megyei anyakönyvvezetők a tegnapi közigazgatási bizottsági ülésre beültek hivatalos óráiknak jegyzékét. — Ezen hivatalos órák annyira különböznek egymástól, hogy szinte lehetetlen kimutatást közölni róluk. A hivatalos órák reggeli 7 óra és esti 9 óra között váltakoznak. A közigazgatási bizottság olyképen határozott e felett, hogy a hivatalos órák lehetőleg délelőtt, de legalább a jegyzői hivatalos órák keretén belül határozandók meg.

— Katonai előléptetés. A hivatalos lap tegnapi száma egy újabb előléptetésről tudósít, mely annál nagyobb örömmel tölthet el bennünket, mert az illető egykor házi ezredünkben mint őrnagy szolgált s ez idő alatt szerzetreméltó modorra katonai képzettsége által az egész város becsülését nyerte ki magának. Radoiczi Halavanya Theofil, a gróf Grünne 43 sz. gyalogezred parancsnokát érte az említett kitüntetés, kit ő Felsője a 3. gyalogdandár parancsnokává nevezett ki.

— Az új vasutvonal. Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága a következő hirdetményt teszi közzé: Az arad-gurahonoz-jószáshelyi vonalunk folytatását képező Gurahonoz-Jószáshely-Nagy-Halmágyi vonalrész f. évi november hó 7-én átadott a közforgalomnak. Arad, 1895. november 7-én. Az igazgatóság.

— Jegyzői vizsga a megyében. E hó folyamán a megyeházán jegyzői vizsgálat lesz. Eddig hárman jelentkeztek a jegyzői képesítés elnyerésére: Rónay István, Biró Tivadar, és Horváth János. A vizsgálat eredményét annak idején közölni fogjuk.

— Érdekes házasságok. Két felette érdekes házassági esete van most újabban az aradi állami anyakönyvvezetői hivatalnak. Az aradi illetőségű házassulók laknak Ausztriában egy pedig éppen Németországban tartózkodik. A házasságokat Szondy Béla anyakönyvvezető a „Wiener Tagblatt“-ba, és a berlini „Kreuzzeitung“-ban is hivatalos formában meghirdette. A házassulók ezek: Scherhaag Ferenc festő Bécsből és Herold Vilma Bécsből. A másik pár Rostonfai Redl Henrik bécsi lakos és Oppenheimer Gertrud berlini lakónő.

— Változások a csanádi egyházmegyében. Dassewffy Sándor megyés püspök a következő plébánosokat helyezte át: Baschel Antal plébánost Pádéről Rarnikra, Fodor Imre plébánost Székudvarról Pádéra és Boldizsár Ferencz plébános helyett

Román-Szent-Mihályról Székudvarra. Áthelyeztettek még: Schlosser Mátyás káplán Nagy-Kikindáról plébános-helyettesnek Román-Szent-Mihályra, Balázs Márton káplán ezen minőségében Nákófalváról Nagy-Kikindára, Willkomm Ádám Csákovárról Buziásra, Kristofcsák Ferencz Magyar-Szent-Mártonról Palotára, Kovács Géza Palotáról Magyar-Szent-Mártonra és az újonnan felszentelt Holzinger Ádám Csákovarra káplánnak nevezetett ki.

— A hírlapírók házi estélye. Az „Aradi hírlapírók és írók köre“ holnap, azaz szombaton tartja meg második házi estélyét, melyen az első estélyre kibocsájtott meghívójegyek érvényesek. Az estély érdekes műsorral tíz órakor kezdődik s arra a meghívottak figyelmét ez uton is felhívja a rendezőség.

— A zsigmondházi kültelkek kérdése. Az aradi járás főszolgabírája átiratot intézett az alispáni hivatal utján a megyei közigazgatási bizottsághoz aziránt, hogy a Forray-iratosi gáji földek, melyek Zsigmondháza kültelkét képezik voltaképen, a gáji anyakönyvvezetőség területéhez csatoltassanak könnyebb kezelés végett. A Forray-iratosi pusztán lakó ember ugyanis, minden olyan ügyét, mely az új rend szerint az állami anyakönyvvezetés szerint intézendő el, daczára a tőzsomszédságban levő gáji anyakönyvvezetői hivatalnak, Zsigmondháza kénytelen menni, mivel közigazgatásilag oda tartozik. A közigazgatási bizottság tegnap megtartott ülésében nem határozott e kérdésben, mert az ügy fontossága először megfontolást igényel, továbbá e kérdésben az aradvárosi hatóságot és megakarják kérdezni.

— Családi öröm egy grófi családban. A napokban ment végbe gróf Almásy Dénes elsőszülött fiának keresztelése, melyen a grófi családon kívül gróf Almásy Kálmáné, Cziráky Jeanne grófnő, Wenckheim Frigyes gróf, Wenckheim Krisztina grófnő, Wenckheim Rika grófnő, a 11 órakor külön vonaton érkezett gróf Károlyi Tibor egész családjával. Az ünnepély fél 2 órakor kezdődött. A keresztelést Andrásy lelkész, a fiatal Almásy grófnak volt nevelője végezte Gróf plébános segédlete mellett. Az újszülöttet „Alajos“-nak keresztelték. Keresztülők: Gróf Almásy György és neje voltak. A szertartás végeztével dejeuner volt. Az Almásy uradalom többi helységeiben is nagy ünnepségekkel ülték meg az örömdetes eseményt. Kétegyházán és Sarkadon az uradalmi tiszték fényes lakomára voltak összehíva, míg az uradalmi cselédség, kegyadományos szokás szerint, ökörsütéssel ünnepelte meg a grófi család örömteljes ünnepélyét. Almásy Dénes gróf a gyulai egyházak szegényeiről bőkezű módon emlékezett meg, azon öröm alkalmából, mely érte.

— „Felfüggesztett tanító“ ozimú s pár nap előtt megjelent híreinkre levelezünk újabb értesítése nyomán a következőket írhatjuk: Juhász József szemlaki ref. tanító még nincs állásától felfüggesztve — mint előzetesen írtuk — hanem csupán a vizsgálat van ellene megindítva. Az igazság érdekében szívesen adunk téré soroknak.

— Megmérgezett katonatiszt. Szenzációs hírt jelentenek Linzből. Heysz Adolf huszár-százados, ki Temesvárott éveken át segédtisztje volt Waldstättén János tábornagy és hadtestparancsnoknak, vérmérgezés következtében hirtelen meghalt. Heysz százados egy bécsi ismert vendéglőben osztrigákat evett; este még jól érezte magát, de az éj folyamán a vérmérgezés tünetei jelentkeztek és másnap déltájban meghalt, éppen azon a napon, melyen atyjának sírját meg akarta látogatni Linzben. Heysz százados ifjúsága óta

mindig erőteljes, egészséges férfi volt, ki könnyedén viselte el a legterhebb fáradalmakat; a társaságban előékeny és finom modoru, a szolgálatban pontos és erélyes, szóval minta-képe volt a derék lovasisteknek. Hirtelen halála bizonyára mély részvétet fog kelteni temesvári bajtársai körében is.

— **Reform az ajánlott levelek feladásánál.** A kereskedelmi miniszterium érdekes indítványt foglalkozik, amelyet egy — nem a posta szolgálatában álló — horvátországi hivatalnok terjesztett elébe. Mindenki, aki ajánlott-levelet feladott, tapasztalhatta, milyen nagy tolokodással és idővesztéssel jár ez a tulajdonképp csekély művelet. Az említett indítvány azért meg akarja szüntetni azt, hogy az ajánlott-levelet a hivatalnoknak adják át. Eblyett — úgy mint a közönséges levelezéseket — az ajánlottakat is gyűjtő szekrénybe dobnák. Az ajánlott-levél pecsét oldalára azonban a feladó kisebb alakú vévényt ragasztana, amelynek adatait maga töltené ki. Postaindítás előtt két — egymást kölcsönösen ellenőrző — hivatalnok kivenné az ajánlott-leveleket, lebélyegzné őket a feladóvevényeket pedig a feladónak küldené el. Ezért egy krajcsáros bélyeget kellene a feladónak a levélre ragasztania. A posta szavatossága akkor kezdődik, amikor a vévényt a feladónak kézbesítik. Ilyen módon a közönségnek nem kellene a feladásnál várakoznia, az alkalmazottaknak kevesebb lenne a dolguk és a kincstár is szép külön jövedelemre tenné szert. Az indítványra vonatkozólag a miniszteriumban most dolgoznak ki szakvéleményeket.

— **Vérgőz állat.** Nagy riadalmat okozott tegnap egy dühöngő sertés Aradon, a trombita-utcában. Müller Lajos tizenkét éves tanuló tegnap reggel hét és nyolc óra között, midőn az üzletből hazament, Marits Bélának egy sertése megtámadta, mellén, arczán súlyosan megsebesítette. Az állat annyira fel volt ingerelve, hogy ha emberek nem sietnek a gyenge fiu segítségére úgy azt bizonyosan széttépi. Csak nagy nehezen sikerült így is megmenteni őt a nagyobb veszedelemtől.

GYÁSZROVAT.

Szathmáry Károly. †

(1822—1895.)

Egy munkás élet tért nyugalomra, egy szelid és békés lélek szállt vissza Teremtőjéhez. Szathmáry Károly, Aradvármegye jegyzői karának legidősebbje, a megyei közélet egyik ismert alakja, Szathmáry Gyula kir. tanácsos, Aradmegye alispánjának törőnszeretett édes apja Pécskán meghalt. Sokan és őszintén siratják, mert népes és bánatos családot hagyott itt; még többen és részvéttel gyászolják, mert áldásos munkássága nagy körben tevékenykedett; de legtöbben kegyelettel emlékeznek meg róla, mert a legmegtermettebb munka férfainak egész nemzedékei edződtek s izmosodtak meg oldalánál.

Munkásságánál csak szerénysége, széles és gyakorlati tapasztalatainál csak igénytelensége volt nagyobb; hivatalában feddhetlen, a társaságban rokonszenves, jellemében szeplőtelen s a társadalomban nyílt barátságos és szives vendégszerető férfi volt. Elég volna ugyan róla annyit mondani: hogy nemes lelkében buzgó, vallásos keresztény, áldozatkész hazafi s egy félszázad éven túl ernyedetlen munkás hivatalnok volt; de sem az ő, sem a boldogulttól megváltó övének szerénységét nem sérthetjük, ha kissé többet mondunk róla, minthogy ez többeket is érdekel.

Szathmáry Károly Szent-Annán született 1822. április hó 4-én; atyja a vitézli osongrádi nemesi felkelőből 1815-ben magyar tanítóvá és éneklővé választott István volt, ki Szent-Annán e nemes pályán 55 évig működött s három nemzedéket nevelt szív és lélekben magyarrá; anyja pedig a velencei osztrák helyőrség parancsnokának, Vajay István kapitányának leánya, Erzsébet volt. Tanulmányait atyjának vezetése alatt kezdte s a gimnázium alsóbb osztályait Aradon Gál Damascin igazgatósága alatt, a felsőbb osztá-

lyokat pedig Szegeden, Rohren és Horváth Cyrill alatt 1839-ben elvégezvén, két évi jogi tanulmányt a budapesti egyetemen végzett, honnan lekerülvén, 1841. július elsejétől előbb Kisjenőn, aztán Simándon s végre Galsán mint főbíróági juratus irnok hivataloskodott s 1845. november hó 19-én F. Varsándra lett jegyzővé választva. 1846. júl. 14-én vette női hitvesét, Szabó Antóniát s már mint családossal ember élte át a szabadságharc zajlását. Nemzetőreivel részt vett az aradi vár ostromában és Aradnak a betörő rázóktól való felszabadításában. Tapintatos és erélyes közbenjárásával pedig a fegyverietét előtt megmenté községét az oroszok gyújtogatása s rablásaitól.

Innen 1854. május elsején Pankotára lett jegyzőként áthelyezve ahol 1893. évi január 1-éig, nyugalomba vonulásáig 39 évet töltött állásában. Hivataloskodása tehát 53 évre terjedt, melyből 49 a két községben töltött jegyzői állásra esik. A legteljesebb mérvben megérdemelt nyugalom két rövid évet egészen szeretteinek szentelvé. Fájdalom, s készülő arany menyegző reá eső részét, az örök üdv házában jelölé ki a Teremtő, kihez nemes lelke, övéinek imádságától kísérve felszállott.

A temetés alkalmából pénteken d. u. 2 óraker külön vonat fog menni Aradról Pécskára.

Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özvegy Szathmáry Károlyné Szabó Antonia és gyermekei: Geyza pécskai r. k. plébános; Gyula Aradvármegye alispánja és hitvese Tolnai Mária, Mihály s. cs. e. v. főmérnök és hitvese Leibovits Berta, Mária, börtölő Vecsey Miklós, m. kir. pénzügyi tanácsos, továbbá unokái Szathmáry Antal, Szathmáry Károly és Sarolta; és Dr. Vecsey József m. kir. belügyminiszteri fogalmazó gyakorlonok a maguk és összes rokonaik nevében szomorodott szívvel jelentik a felejthetetlen hitves, legjobb atya, szeretett nagytya és rokon Szathmáry Károly, nyugalmazott községi jegyzőnek, folyó 1895. évi november hó 7-én éjjeli 1 óraker élete 74-ik, házassága 50-ik évében, rövid szenvedés és a szentségek felvétele után bekövetkezett elhunytát. Az Istenben boldogultnak hült tetemei a róm. kath. anyaszentegyház szertartásával november hó 8-án délután 3 óraker lesz a pécskai róm. kath. temetőbe kikisérve. Az engesztelő Szt. misék Pécskán a plébánia templomban nov. 8-án d. e. 10 óraker és nov. 9-én reggel fél 8 óraker; Aradon a ft. minorita atyák templomában nov. 9-én d. e. 9 óraker; és Pécskán nov. 9-én d. e. 9 óraker lesznek az irgalom atyjának felajánlva. Az Isten irgalmassága részesítse őt a boldogok nyugalomában! Az örök világosság fényeskedjék neki! Pécska, 1895. november 7-én.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek (november 8.) A kis hőrség. Először.
Szombat (november 9.) A kis hőrség. Másodszor.

Vasárnap (november 10.) Délután fél helyárrakkal: Mit történt az éjjel, bohózat. Este: A falurózsza, népszimű.

Tosca.

— November 7. —

Sardou véres drámáját itt először adták elő az este. Bizonyára Tóvölgyi Margit kedvéért tüzték műsorra. S ha az ő kedvéért tanították be Leszkai, nem járt rosszul. A közönségnek élvezetet szerzett, ami nagy, igen nagy dicsőretet jelent Tóvölgyinek. Mert hiszen „Tosca” rémes, igazán borzongató darab, melyben a színpadi technika franczia virtuozza valóságos dűkál az idegeket feszítő jelenetekben. — A romanticizmus gyilkosságokban tultengő hajtása e dráma, melynek jeleneteit csak azért róttá össze, hogy Sara Bernhardt-nak az érzelmek szertelenségeivel módja legyen a hallgatók bőrét tetőtől talpig libabőrössé tenni.

Ha Tosca ezt a hatást eléri, győzött, ha nem, nagyon oszónyán bukik, mert a színpadi osepög vér nagyon komikus.

Az esti előadásról a közönség azzal az illúzióval távozott, hogy a színpadon igazán rakásra haltak az emberek. Es ha a színpadról igazi érzést tudnak a nézőtérre szuggerálni, itt élvezik a borzalmast is, különben nevetnek. Nem nevettek hanem tapsoltak Tóvölgyi-nék és Gálnak.

Mindkettőnek igen jó estéje volt, Tóvölgyinek a czimszerepben, Gálnak Scarpia rendőrmiszter kisebb, de jelentékeny szerepében.

Tóvölgyi tehetségét az aradi közönség számára nem kell felfűdözni. A színház telt nézőtere is erről a rég megnyert előleges bizalomról tanuskodott. Megérdemelte. Művészi alakítást nyújtott, melyben a természetadta tehetség épanynyira érvényesült mint a számító tudás.

Féktelen szenvedélyű olasz nő volt, kinek ereiben a láva perzselő tüze kering a mellett az imádók kényeztetésétől s a színpad levegőjétől szertelen idegessé lett nagy énekesnő.

Magasra szökő féltékenységében és szereime boldogságában, gyűlöletében és szeretetében. Egész lelkét megunattatta, a mint az első felvonásban Marióval a féltékeny szeretőt eljatszotta. — Megjelenésének pikáns szépsége csak fokozta azt a művészi hatást, melyet remekül tagolt, színes beszédével és kitejező mozdulataival keltett.

A távozásával felhangzott taps szólott arról, hogy a közönség megértette. S ő annak maradt, a kinek bemutatkozott: bájosan kaczer, vadul féltékeny és olvadóan szerelmes.

Gállal jelenetei a második, harmadik és negyedik felvonásban igazán minden diszonancia nélkül voltak.

A kényes hajnali jelenetben, midőn Tosca szerelmével és utálatával küzd Scarpia nyers érzi brutalitása ellen, mindkettőn versenyztek egymással a művészetben.

Ennek diadalát jelentette a feszült csend, midőn Tosca gyilkossága áldozata fejéhez égő gyertyákat rak. Itt valóban nagyon vékony a hajszál mely összefogja a groteszk jeleneten nevetésre törő ajkakat. A hajszál finom, de erős volt. Ekkora tehetséggel mint a Tóvölgyi és Gálé szabad Toscat játszani.

Az előadás egyébként igen jó volt. — A rendezőt a nagyszámú szereplők sikerrel támogatták a jó keret létesítésében. — Tóth Elek kissé többet akadozott ugyan, mint a mennyit egy szerelmesnek szabad, de azért nem sokat rontott. — Természetes beszéde a tehetséget, szögletes mozdulatai a kezdőt árulták el. Rónaszéki Hunyadi, Rónaszékiné, Delli Emma emelhetők még ki a szereplők közül. A második felvonás hangverseny számát a zenekar Krüger vezetése mellett diszkrétan, finoman adta elő. Sz—i I—n.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Halálos íté. Flóra Ilie domosei paraszt a jelen év áprilisében elment az odaváló fűrészfűrész gyárba hulladékfákat vásárolni. A gyárfelügyelő Lerk János kiállította neki a jegyet a fa elvitelére, egyuttal meghagyta, hogy melyik rakásból vehet fát, s melyikből nem. Flóra Ilie azonban az intés daczára is vett abból a rakásból, melyből tiltva volt. Ezen a körülményen azután összeszólkoztak, mely vitát a feldühödött Flóra Ilie egy fűrészel szakított meg, a mely íté Lerk János életét kioltotta. Tegnap tartották meg ez ügyben a végtárgyalást és Flóra Iliét halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt 3 és fél évi börtönrre ítélték.

TÁVIRATOK.

A budget-vita.

Budapest, november 7. (Saj. tud. táv.) Különböző számítások keringenek a budget vita tartamára nézve. Tényleg idáig már annyi szónok jelentkezett, hogy valami rövid lefolyású ez a vita nem lehet. Mindamelllett átlagos számítás nem lehetetlen. Az eddig jelentkezett szónokok számából arra lehet következtetni, hogy a budget-vita általános részében igénybe fog venni mintegy 14 ülést. Ebbe a 14 ülésbe be van számítva azoknak a száma is, akik ezután fognak jelentkezni, mert ezeket ellensúlyozni fogják azok, akik eddig feliratkoztak és részben már letörülköztek, részben még fognak letörülközni. Mert rendesen jelentékeny százaléka a jelentkezőknek a vita folyamán lemond a szólás jogáról, tekintettel arra, hogy előtte elmondták a mondandóit.

Darányi, Miklóshoz.

Budapest, november 7. (Saj. tud. táv.)
Darányi megleghangu hivatalos levelet intézett Miklós Ödönhöz, melyben köszönetet mond eddigi odaadó működéséért s egyben reményét fejezi ki, hogy a földmívelési ügyektől jövőre sem fogja megvonni támogatását.

A földmívelési államtitkár.

Budapest, november 7. (Saj. tud. táv.)
A földmívelési államtitkár nézve még mindig nincs megállapodás. A kolportált jelöltek eddig mind csak addig éltek, mint jelöltek, amíg nevök egyik végből a másikba ért. Legutóbb Fiáth Miklós báró főispánt kandidálják erre a fontos állásra. Hogy a jelöltség komoly, ezt azzal demonstrálják, hogy Fiáth b. fenjárt Budapesten és hosszasan tárgyalt Darányi Ignác miniszterrel. A legközelebbi napok egyébként megmutatják, hogy mennyiben volt komoly ez a kombináció, amire egyébként elismerjük az alapot abban a tekintetben is, hogy Fiáth Miklós br. mint kiváló gazda és a mezőgazdasággal lehetőleg régóta foglalkozó férfi ismeretes.

Budapest, nov. 7. (Saj. tud. táv.)
Fiáth államtitkársága mind komolyabban lép előtérbe.

Szapáry Gyula gr. beszéde.

Budapest, november 7. (Saj. tud. táv.)
Szapáry Gyula gr. mai beszéde élénk figyelmet keltett azzal a nyugodt magatartással, amelyet tanúsított birálatában. Szapáry e beszédét olyba veszik, mint amely az elintézett egyházipolitikai akció után az egyesülésre a kormánypárttal az első lépés.

Budapest, november 7. (Saj. tud. táv.)
A szabadelvűpárt álláspontja Szapáry mai beszédével szemben a régi, vagyis mindazokat kik a szabadelvű politikának barátai, szívesen látják a pártban. Ha Szapáry és társai barátjai e politikának: őket is. Ezt tudhatták Szapáryék idáig is s így lesz ezentúl is.

A Vigszínház veszedelme.

Budapest, november 7. (Saj. tud. táv.)
A Vigszínház közelében tegnap tűz támadt, mely erős veszedelemmel fenyegette az épülő félben levő vigszínházat. Szerencsére a tűzoltóság idején eloltotta a tüzet, úgy hogy a tűz még a színház állványában sem tehetett kárt.

Megsemmisített határozat.

Budapest, november 7. (Saj. tud. táv.)
Az egyetemi olvasókör választmánya megsemmisítette Schulhof eljárásának megrovó határozatát. Schulhof előzőleg párbajra akarta kihívni a választmány összes tagjait.

Elfogott bankár.

Budapest, november 7. (Saj. tud. táv.)
Halma y váci-utcai bankárt elfogták, állítólag 20,000 frt elsikkasztásáért.

Károly Lajos fng.

Kis-Tapolcsány, nov. 7. (Saj. tud. táv.)
Károly Lajos főherceg ide készült vadászatra, minthogy azonban itt járvány a kanyaró, a főhercegi család az idén már nem jön el Tapolcsányra.

A megfenyegetett szultán.

Konstantinápoly, nov. 7. (Saj. tud. táv.)
A szultán fenyegető levelet kapott, melyben követelik, hogy trónjáról mondjon le, különben megölik.

Az örmény mézárások.

London, november 7. (Saj. tud. táv.)
A porta a nagykövetek felszólítására azt válaszolta, hogy Erzerumban és általában ott, ahol mézárások előfordultak, a porta behívta a tartalékos katonákat. Azt hiszik, hogy ezzel a nagykövetek megelégedve nem lesznek.

KÖZGAZDASÁG.**Budapesti áru- és értéktőzsde.**

— Gyenes és Balog országjelentése. —

Budapest, november 7.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv jó volt, s az irányzat szilárd lett. Elkelt 20000 mm. 2¹/₂—5 krral magasabb árakon.

	mmásza	kg	frt
Tiszavidéki	150	81.	7.05
"	100	81.	7.07 ¹ / ₂
"	250	81.	7.10
"	100	81.	7.07 ¹ / ₂
"	100	80. ⁵	6.95
"	400	80. ⁵	7.07 ¹ / ₂
"	100	80.	7.—
"	100	80.	7.05
"	100	80.	6.95
"	100	79. ³	6.95
"	100	79.7	6.92 ¹ / ₂
"	100	79.	6.90
"	100	78. ⁵	6.90
"	200	77.7	6.90
Pestvidéki	100	80. ⁵	6.95
"	100	80.	7.—
"	100	79. ⁵	7.—
"	100	78.	6.85
"	100	77. ⁵	6.80
"	400	77. ⁵	6.85
"	800	77. ⁵	6.90
"	200	77.	6.65
"	400	76. ⁵	6.82 ¹ / ₂
"	100	76.	6.70
Fehérmegyei	100	78.	6.85
"	800	78.	6.50
"	1000	77. ⁵	6.80
"	1500	77.	6.85
Bajai	2500	77. ⁵	6.75
Raktároson	1000	79. ⁵	7.—
Oláhországi	200	79. ⁵	6.80
"	4500	78.	5.70
Roze	600		6.40
"	200		6.27 ¹ / ₂
"	200		6.35
Zab	100		6.25
"	100		6.20
"	100		6.05
"	100		6.—
"	200		5.95

Határidőüzlet: Amerikából ma csaknem változatlan árfolyamokat jelentettek s nálunk változatlanul indult az üzlet búzában és tengeriben s igen gyenge üzletmenet következtében úgy is zárultak.

Zárul 12 órakor:

Ossi buza	6.54—6.55
Buza május—juniusra	6.98—6.99
Tavasszi roze	6.39—6.40
Ossi roze	6.15—6.25
Tengeri május—juniusra	4.56—4.57
Tengeri július—augusztusra	5.93—5.94
Tavasszi zab	5.98—6.—
Ossi zab	5.90—5.90
Repose	10.90—11.—

Külföld: New-York: búzára ¹/₈—tengerire ¹/₈—alacsonyabb. Chicago: búzára ¹/₈—¹/₂ alacsony, tengerire változatlan. Páris, London és Liverpool tartott.

Értéktőzsde: Változatlan árfolyamokon indult ma az üzlet, s bécsi erős vásárlásokra nemzetközi papírok pár frttal magasabban zárulnak; míg helyiek változatlanok.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	388.80
Magyar hitelrészvény	469.50
Osztrák államvasut	384.50
Rima-Murányi	368.—
Lombard	108.50

S z e s z ö z l e t .

— November 7. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 51 forint — krajczár, kicsinyben 51 forint 50 krajczár hordó

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 7. d. n. 6 óra.

Buza bászai	6.80—7.05
Buza tiszavidéki	6.85—7.10
Buza pestvidéki	6.80—7.05
Buza fehérmegyei	6.80—7.05
Buza báoskai	6.75—7.15
Roze új, elsőrendű	6.35—6.40
Roze új, másodrendű	6.30—6.35
Arpa takarmány	5.10—5.30
Arpa égetni való	5.80—6.40
Arpa sörfőzdei	7.—8.25
Zab	5.75—6.25
Tengeri bászai	5.80—5.90
Tengeri másnévű	5.70—5.75
Káposzta-roze bászai	8.—8.25
Kóles	5.30—5.65
Buza március—április	7.—7.01
Buza szeptember—október	—
Buza május—június	—
Roze szeptember—október	6.41—6.43
Tengeri május—június	4.57—4.58
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	—
Zab március—április	5.99—6.01
Zab szeptember—október	—
Káposzta-roze augusztus—szeptember 1894.	10.95—11.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. november 7.

Magyar aranyáradék ⁴ / ₁₀	120.75
Magyar koronáradék ⁴ / ₁₀	98.80
Magyar arany ⁴ / ₁₀	128.75
Magyar ezüst ⁴ / ₁₀	100.75
Magyar keleti vasut 1878.	121.—

Aradvárosi

Évadbérlet
42. szám.

színház.

Évadbérlet
42. szám.

Pénteken, 1895. november 8-án

A kis hörsög.

Bohózat dalokkal 3 felvonásban. Irta: Gandillot Leon. Fordította: dr. Komor Gyula. Zenéjét szerzerette: Serli L.

SZEMÉLYEK:

De la Charnier, tábornok	Gál Gyula.
Chapussot George, alprefét	Tompá K.
Leopold, komornyikja	Rónaszéki.
Bretillon, rendőrbiztos	Balassa J.
Guy de Samovar, szerkesztő	Szendrei M.
Dulanrier, a tábornok hadsegéde	Delli Henrik.
Tisonier, George nagybátyja	Bács K.
Simonette, színésznő	Pálffy Nina.
Noémi, színésznő	Tolnaié.
Ursule, szakácsnő	Kürösy J.

Kezdeté 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Legmagasabb kítüntetés Berlin.

Diszoklevél és aranyérem keresztel.

Klapok Alajos

Arad legnagyobb, leglátogatottabb és legkényelmesebben berendezett és ujonnan épített fényképészeti műterme.

Templom-utóza (Minorita-palota.)

Ajánlja a n. é. közönség szíves figyelmébe a legjobban berendezett

fényképészeti-műtermét,

hol minden nagyságu fényképek felelősség mellett készíttetnek portarit, visít, albumin és az állandósága és szépségéről ismert platina fényképek.

Párisi művészek által készülő olaj és chromó festményeit.

Legujabban berendeztem üzletem a gyermek fényképezéshez is, melynek segélyével egy huszad másodperc alatt történik a fényképezés.

Elvállalom továbbá minden e fényképezéshez tartozó munkák cszközlését.

Kérem üzletemet, mely a Minorita-palota udvarában van, más üzlettel össze nem téveszteni. — Miért is kérem a fenti címet figyelembe venni.

Uj confectio üzlet!

A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!

Értesítjük mély tisztelettel a nagyérdemű aradi, úgy mint a vidéki mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy a mai kor minden igényeinek megfelelő

női divat és confectio üzletet mellékelve női ruha készitési vállalattal megnyitottuk.

Nálunk készen kapható, valamint mérték szerint megrendelhető a legfinomabb, az összes női szükségletekben létező úgy felső, valamint kimenő női ruhák a legjutányosabb árak mellett kaphatók és megrendelhetők, ugymint:

gallérok, kepek, mantillok, kundák és szörme árak

a legelső párisi, bécsi és bertini modellek szerint.

Vidéki megrendeléseket pontosan mérték szerint eszközölünk.

A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását kérve maradtunk

kitünő tisztelettel

Rotschild és Klein.

Arad, Vörösmarty-utca 2. sz. a.

Dr. Darányi-féle ház.

814

Kisjenői jár. főszolgabiróságtól.

4881/1895. szám.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye kisjenői járás Nagy-Zerind nagyközségben a jegyzői állás elhalálozás folytán üresedésbe jövén, ezen állásnak választás útján leendő betöltésére határidőül f. é. november 27-ének d. e. 10 órája Nagy-Zerind község házához kitűzetik.

Ezen jegyzői állást elnyerni óhajtok felhivatnak miszerint az 1883. évi I. t. cz. 6-ik §-ában körülírt képzettségüket igazoló okmányokk felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi november hó 26-án d. u. 5 óráig a kisjenői főszolgabirói hivatalhoz adják be; a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Kisjenő, 1895. november 5.

Péczely Elek,
főszolgabiró.

1097

848/1895 g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szabad kir. város gazdasági széke a város közönsége részére 1896. évben szükséges fertőtlenítő szerek szállítása iránt folyó évi november hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánompénzül leteendő 50 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi okt. hó 28-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

Jegyzői irnok kerestetik.

Egy

a jegyzői teendőkhöz jártas
s a román nyelvet is beszélő

jegyzői irnok
azonnal

alkalmazást nyerhet.

Sikló, 1895. november 6.

Horváth Gyula,
jegyző.

1098

870/1895. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város közönsége részére 1896. évben szükséges fertőtlenítő szerek szállítása iránt folyó évi november hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási árak:

a) a 60%-os nyers karból egy kgrammjáért 23 kr.

b) a 100%-os jegecsez üvegekben szállítandó karból egy kgrm 97 kr.

c) a „Hungária“ kreolinnek egy kgrammjáért 38 kr.

d) 100%-os chlormésznek egy kgrammjáért 17 kr.

e) rudakban szállítandó kénkő egy kgrammjáért 12 kr.

f) Kreyl mész egy kgrammjáért 12 kr.

g) veres karbolnak egy kgrammjáért 8 kr.

Bánompénzül leteendő 50 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi november hó 4-én tartott üléséből.

Kiadta

Vannay Gyula
aljegyző.

Hirdetés.

A nagyhalmágyi
első

nagyvendéglő

1896. január 1-től

3 évre kiadó.

Bővebb felvilágosítást **Scheer Ede** bérlnél.

Vásár hirdetmény.

A gurahoncz

országos pótvásár

1895. évi

november hó 18-án

fog megtartatni.

Gurahoncz, 1895. november 5. én.

1096

Az előljáróság.

Egy

pékműhely felállításához

egy fiatal

jó pékmestert

keresek

1095

kevés kapitálissal,

házasok elnyben részesülnek.

Biztos és jövedelmes állásról

előre kezeskedik

Kugel Jakab Brádon,

hova kérvények czimzendők.